

DATUM
2017-02-14
ERT DATUM
2017-01-20

DIARIENR
2017/22-4
ER BETECKNING

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Hearing om Analysfunktion för miljöområdet

Utvärdering före beslut

Enligt utredningen bör projektet Mistras råd för evidensbaserad miljövård (EviEM) kunna utvärderas under 2017. Det är mycket viktigt att resultatet av utvärderingen ligger till grund för beslut om hur en mer permanent verksamhet ska byggas upp. Statskontoret delar den uppfattningen.

Det framgår inte av utredningen om, och i så fall när, utvärderingen ska påbörjas. Enligt Statskontoret bör den om möjligt samordnas med den översyn av regeringens utvärderingsmyndigheter som bereds i Regeringskansliet. Översynen ska avse både omfattningen och organisationen.

Synpunkter på de preliminära förslagen

I avvaktan på utvärderingen har utredningen presenterat tre preliminära förslag om hur verksamheten kan organiseras. Statskontoret kommenterar här de preliminära förslagen.

Förutsatt att den kommande utvärderingen inte talar emot det så bedömer Statskontoret att utredningens Förslag 1 är värt att överväga, det vill säga att förlänga projektet som en egen enhet vid Stockholm Environment Institute (SEI). Utöver de fördelar som utredningen redovisar skulle en sådan lösning inte leda till avbrott eller andra störningar av verksamheten. Om verksamheten i stället flyttas till en annan organisation är den risken påtaglig. De tänkbara nackdelar som utredningen anger hör samman med att projektet blir tidsbegränsat till fyra till sex år. Men det är inte självklart att de andra lösningarna i praktiken skulle bli mer långsiktiga, eftersom det inte går att utesluta framtida förändringar av myndigheternas organisation och verksamhet.

Statskontoret anser dock att det saknas några aspekter i utredningen, som kan ha avgörande betydelse för hur EviEM ska organiseras. Utredningen berör inte betydelsen och konsekvenserna av att SEI är en privat organisation. Syftet med EviEM är att ta vara på miljöforskningens resultat när miljöpolitiken utformas och genomförs. Statskontoret ifrågasätter om det är

lämpligt överlåta den sortens uppgifter på en privat organisation. Två viktiga skillnader i förhållande till en myndighet under regeringen är möjligheterna till insyn i verksamheten samt kraven på objektivitet. En ytterligare aspekt är att den kompetens som byggs upp i en privat verksamhet inte självklart kommer staten till del.

Utredningen tar heller inte upp frågan om EviEM är en tjänst som måste upphandlas enligt lagen om offentlig upphandling innan det går att utse vem som ska utföra den. Statskontoret ser inga särskilda skäl att göra undantag från de generella reglerna för offentlig upphandling.

Enligt Statskontoret finns det flera nackdelar med de två andra förslagen. I båda fallen anger utredningen att kostnaderna för att skaffa tillgång till litteraturdatabaser kan bli ”betydande”. Utredningen anger dock inte hur stora de kostnaderna kan vara, varför Statskontoret inte kan bedöma hur viktig den aspekten är.

Att förlägga verksamheten vid Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad (Formas) skulle – som utredningen påpekar – kunna innebära att myndigheten utvärderar forskning som myndigheten själv finansierar. Det skulle skapa en risk för rollkonflikter och minskad trovärdighet.

Förslag 3 är att inordna EviEM i Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU). Statskontoret avvisar den lösningen, eftersom myndigheten helt saknar koppling till miljöområdet och hör till ett annat departement. Om SBU har kunskaper och erfarenheter av metoder och arbetsätt som kan vara till nytta för att utveckla EviEM så finns inget som hindrar att organisationerna samarbetar om till exempel metodfrågor.

Andra lösningar

Med utgångspunkt i det underlag som presenteras i utredningen anser Statskontoret att inget av de preliminära förslagen är idealiskt. Därför finns det skäl att undersöka andra lösningar innan något beslut fattas om en permanent organisation av EviEM. Som exempel vill Statskontoret peka på två tänkbara möjligheter.

Den ena är att lägga verksamheten i en befintlig myndighet under Miljödepartementet, som har etablerade administrativa rutiner och andra förutsättningar för en effektiv verksamhet. Jämfört med utredningens förslag att föra den till SBU skulle det minska risken för allvarliga kulturkrockar och underlätta styrningen. Frågan är om det finns någon sådan myndighet. Naturvårdsverket är en möjlighet. Men eftersom myndigheten finansierar

miljöforskning finns möjligen samma risk för rollkonflikter och minskad trovärdighet som om verksamheten förläggs till Formas.

En annan möjlighet är att organisera verksamheten inom ramen för kommittéväsendet, med inspiration från till exempel Expertgruppen för biståndsanalys, Delegationen för migrationsstudier eller Expertgruppen för Studier i Offentlig ekonomi.

I samtliga fall återkommer nackdelen med ”betydande merkostnader” för att få tillgång till de databaser som behövs för verksamheten. Men det gäller ju för alla förslag förutom om verksamheten drivs vidare vid SEI.

Generaldirektör Ingvar Mattson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Jessica Bylund och organisationsdirektör Michael Borchers, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Ingvar Mattson

Michael Borchers